

Welke rechten heb jij?

ALLES
OVER
KINDER-
RECHTEN

WERKBOEK
KINDERRECHTEN-
VERDRAG

Kinderrechten
Collectief

INTRODUCTIE

Je moet altijd van alles. De hele dag door. Stil zitten in de klas, je kamer opruimen, je bord leegeten. Het zijn best wat verplichtingen, maar als kind heb je ook rechten. Deze kinderrechten zijn afspraken over wat je ouders voor je moeten doen en waar de overheid voor moet zorgen. Maar ze gaan ook over gevaren waar je tegen beschermd moet worden, zoals mishandeling en oorlog.

HET KINDERRECHTENVERDRAG

Als kind heb je het recht om veilig en gezond op te groeien. Je hebt recht op een naam en op ouders of andere verzorgers die je liefde en aandacht geven. Die je goed te eten, kleren en een veilig huis geven. En die ervoor zorgen dat je naar school gaat. Dat is je recht, maar ook iets wat je moet, het is een verplichting. Je gaat naar school om te leren over de wereld en om te ontdekken waar jij goed in bent en wat je leuk vindt. Ook heb je recht op vrije tijd, om te spelen en uit te rusten. Je hebt het recht om je mening te geven. En als er iets vervelends met je gebeurt of als je ziek wordt, heb je recht op hulp en goede verzorging.

Al deze afspraken zijn verzameld in het Kinderrechtenverdrag. Bijna alle landen in de wereld hebben hun handtekening eronder gezet. Zo ook Nederland. Dit betekent dat Nederland zich moet houden aan de afspraken.

SPECIAAL VOOR JOU

Omdat het belangrijk is dat je weet waar deze afspraken over gaan en welke rechten je hebt, is dit boekje geschreven. Speciaal voor kinderen in normale, begrijpelijke taal. Alle kinderrechten uit het Kinderrechtenverdrag zijn erin terug te vinden. Doe er je voordeel mee.

WELKE KINDERRECHTEN ZIJN ER?

Alle kinderrechten

1

WIE IS KIND

Je bent een kind als je jonger bent dan achttien jaar.

2

GEEN DISCRIMINATIE

De rechten uit het Kinderrechtenverdrag gelden voor alle kinderen. Het maakt dus niet uit waar je vandaan komt, hoe je eruitziet en of je rijk bent of arm. De overheid moet er alles aan doen ervoor te zorgen dat ieder kind krijgt waar hij recht op heeft en beschermd wordt tegen discriminatie.

3

BELANG VAN HET KIND

Als er een beslissing wordt genomen over een kind, moet het belang van het kind voorop staan. Dat betekent dat gekeken moet worden naar wat voor hem of haar het beste is. Het maakt daarbij niet uit wie de beslissing neemt: de overheid, een ouder, juf of meester, een instelling of rechter.

4

WAT DOET DE OVERHEID

De overheid moet er alles aan doen om ervoor te zorgen dat je als kind gebruik kan maken van je rechten. Zo moet de overheid zorgen voor scholen, speelplekken en voor organisaties die jou en je ouders helpen als er thuis problemen zijn. Ook moeten rijke landen armere landen helpen zodat ook deze kinderen gebruik kunnen maken van hun rechten.

5

ROL VAN DE OUDERS

Ouders moeten goed voor je zorgen. Zij moeten er bijvoorbeeld voor zorgen dat je een veilig huis hebt, gezond te eten krijgt en naar school kan. Ook moeten ouders je helpen bij je rechten. Als ouders niet goed voor je kunnen zorgen, dan moet de overheid jouw ouders daarbij helpen.

6

LEVEN EN ONTWIKKELING

Ieder kind heeft het recht op leven. De overheid moet voor een veilige omgeving zorgen waarin je rustig kan opgroeien en je veilig en gezond kan ontwikkelen.

7

NAAM EN NATIONALITEIT

Als je wordt geboren krijg je een voornaam en een achternaam. Je ouders moeten jouw geboortedag en naam bij het gemeentehuis melden. Dan weet de overheid wie je bent en dat je bestaat. Opgroeien doe je, als dat kan, gewoon bij je ouders. Als je niet bij je ouders opgroeit, bijvoorbeeld omdat je in een pleeggezin woont of bent geadopteerd, heb je wel het recht om te weten wie je ouders zijn.

8

IDENTITEIT

Je hebt het recht om je identiteit (wie je bent, hoe je heet, waar je vandaan komt) te beschermen. Je identiteit mag niet zomaar worden veranderd. De overheid moet ervoor zorgen dat je naam, nationaliteit en familie niet van je worden afgenomen. Gebeurt dat wel, dan moet de overheid je helpen om het weer te herstellen.

9 SCHEIDING

Je hebt als kind het recht om bij je ouders op te groeien. Soms kan dit niet, bijvoorbeeld omdat je ouders zijn gescheiden of omdat je in een pleeggezin woont. In dat geval moet je allebei je ouders kunnen blijven zien. Alleen als dat niet goed voor je is, kan het contact met één of beide ouders voor korte of langere tijd worden verbroken.

10 ALS GEZIN BIJ ELKAAR

Als je vader, moeder of beide ouders in een ander land wonen, heb je als kind het recht bij hen op bezoek te gaan. En als het mogelijk is, als gezin bij elkaar te wonen. De overheid van het land waar je ouders wonen, moet hierbij helpen.

11 GEEN KINDERONTVOERING

Je mag niet ontvoerd worden. Dit betekent dat je niet zonder dat jij het zelf wil, of zonder dat je ouders hiervoor toestemming hebben gegeven, naar een ander land gebracht mag worden of gedwongen mag worden om daar te blijven. Als je vader of moeder dit doet, zonder dat de andere ouder dit goed vindt, mag het ook niet. De overheid moet ervoor zorgen dat dit niet gebeurt en moet hier goede regels en afspraken voor maken.

12 EIGEN MENING

Je hebt altijd het recht om je mening te geven. Zeker als er belangrijke beslissingen over je worden genomen. Volwassenen moeten vragen naar jouw mening en hier ook serieus naar luisteren, het maakt niet uit hoe oud je bent. Dit betekent overigens niet dat jouw mening altijd gevolgd moet worden, maar wel dat jouw mening meetelt.

13 VRIJHEID VAN MENINGSUITING

Ieder kind heeft het recht op vrijheid van meningsuiting. Om een mening te kunnen vormen, moet je toegang hebben tot informatie. Wanneer je jouw mening geeft, moet dat wel op een respectvolle manier gebeuren: schelden of iemand beledigen mag niet.

14 VRIJHEID VAN GELOOF

Je bent vrij om te denken wat je wilt. Bijvoorbeeld over wat goed en slecht is. Ook mag je geloven wat je wilt. Je ouders helpen en begeleiden je hierbij, maar zij moeten wel rekening houden met jouw mening.

15 VRIJHEID VAN VERENIGING

Je hebt het recht om met andere kinderen in een groep bij elkaar te komen, lid van een vereniging te worden of zelf een club te beginnen. Als je met andere kinderen samenkomt, mogen jullie geen andere kinderen pesten. Ook kinderen moeten de rechten van andere kinderen respecteren.

16 PRIVACY

Je hebt recht op privacy. Niemand mag zich zomaar bemoeien met jouw leven. Mensen mogen ook niet ongevraagd bij jou in huis komen. Of bijvoorbeeld jouw brieven, appjes of e-mails lezen die je schrijft of krijgt.

17 INFORMATIE

Je hebt het recht informatie te krijgen die begrijpelijk voor je is. Deze informatie kan gaan over alles wat voor jou belangrijk is. Je krijgt die informatie thuis, op school, via internet, vrienden, televisie, radio, kranten of boeken. De overheid moet ervoor zorgen dat er genoeg begrijpelijke informatie voor je is en je beschermen tegen informatie die niet goed voor je is.

18 OPVOEDING

Je ouders moeten goed voor jou zorgen. Dit betekent dat zij ervoor moeten zorgen dat jij je veilig en gezond kan ontwikkelen. De overheid helpt je ouders hierbij als zij dat nodig hebben, bijvoorbeeld met geld, hulp en zorg. Als je ouders werken, moet de overheid zorgen voor kinderopvang. En als het thuis niet goed gaat, moet de overheid ervoor zorgen dat je ergens anders opgevangen wordt.

19

GEEN KINDERMISHANDELING

Je hebt als kind het recht om beschermd te worden tegen kindermishandeling. Je ouders, of anderen die voor je zorgen, moeten genoeg aandacht voor je hebben en je niet verwaarlozen. De overheid moet je beschermen tegen kindermishandeling, misbruik, geweld en verwaarlozing. Wanneer je hier toch slachtoffer van wordt, moet de overheid je helpen.

20

BESCHERMING KINDEREN ZONDER GEZIN

Als je niet in je eigen gezin kan opgroeien, heb je recht op extra bescherming van de overheid. Je kan als kind dan het beste opgroeien in een omgeving die het meest lijkt op een gezin, zoals een pleeggezin of gezinshuis.

21

ADOPTIE

Sommige kinderen zijn geadopteerd. Dat betekent dat je een andere vader en moeder krijgt dan je 'echte' ouders. Je mag als kind alleen worden geadopteerd als dat beter voor je is. Er zijn hier strenge regels voor. Kinderen moeten beschermd worden tegen adoptie die niet volgens de regels gaat.

22

VLUCHTELINGEN

Vluchtelingenkinderen zijn kinderen die hun eigen land moeten verlaten omdat daar oorlog is of omdat ze daar niet veilig kunnen wonen. Veel van hen komen in vluchtelingenkampen terecht waar ze vaak in tenten leven en weinig eten hebben. Sommigen komen naar Nederland. Soms alleen en soms ook met hun ouders en broertjes of zusjes. Vluchtelingenkinderen hebben geen makkelijk leven en daarom hebben zij recht op extra hulp en bescherming. Als het nodig is, moeten ze in het land kunnen blijven waar ze naartoe zijn gevlucht.

23

KINDEREN MET EEN HANDICAP

Als je gehandicapt bent is het moeilijker om dezelfde dingen te doen als kinderen die niet gehandicapt zijn. Je hebt met een handicap dan ook recht op extra zorg van de overheid. Dit om ervoor te zorgen dat je zo normaal en zelfstandig mogelijk kan leven. Zo moet je naar school kunnen gaan en goede zorg krijgen.

24

GEZONDHEID

Als je ziek bent of iets hebt meegemaakt waardoor je in de war bent, hebt je recht op hulp. Je ouders of verzorgers moeten ervoor zorgen dat je die hulp krijgt. En de overheid moet ervoor zorgen dat er genoeg goede dokters en andere personen zijn om jou te helpen. Ook moeten er genoeg goede plekken zijn waar je geholpen kan worden, zoals ziekenhuizen. Maar er moet ook genoeg worden gedaan om te voorkomen dat je ziek wordt. Voorkomen is namelijk beter dan genezen. Daarom moet er genoeg informatie zijn over gezond leven en opgroeien. Rijkere landen zoals Nederland moeten armere landen helpen om de kinderen daar gezond te laten opgroeien.

25

EVALUATIE UITHUISPLAATSING

Soms is het beter voor kinderen om niet thuis te wonen, bijvoorbeeld omdat de ouders niet goed voor ze kunnen zorgen. Je kan als kind dan bij familie, in een pleeggezin of in een instelling gaan wonen. Er moet dan wel regelmatig gekeken worden hoe het gaat en of je misschien weer bij je ouders kan gaan wonen.

26

INANCIËLE HULP

Je hebt als kind recht op financiële hulp als je dat nodig hebt. Bijvoorbeeld omdat je ouders niet kunnen werken. Zij krijgen dan een uitkering van de overheid om voor zichzelf en voor jou te zorgen.

27

BASISBEHOEFTE

Je hebt recht op een huis om in te wonen, elke dag eten en drinken en kleren om aan te trekken. Dit zijn allemaal basisdingen die je nodig hebt om goed te kunnen opgroeien. Hier moeten je ouders voor zorgen. Als ze dat niet kunnen, moet de overheid je ouders helpen.

28

ONDERWIJS

Je hebt het recht om naar school te gaan. Dit voelt nu misschien meer als een verplichting, maar het is een mooi en belangrijk recht. De overheid moet ervoor zorgen dat de basisschool gratis is en dat je daarna naar de middelbare school en eventueel het hoger onderwijs kan. De school moet een veilige plek zijn, leraren mogen niet schreeuwen en schelden en zij mogen geen kinderen slaan. Landen moeten elkaar helpen ervoor te zorgen dat ieder kind naar school kan.

29

WAT JE MOET LEREN

Je moet op school je talenten kunnen ontwikkelen. Of het nu gaat om tekenen of taal, rekenen of sport. Je moet leren wat je later nodig hebt om goed voor jezelf en anderen te kunnen zorgen. Verder moet je leren over kinderrechten en leren om je ouders, andere mensen en de natuur te respecteren.

30

EIGEN CULTUUR

Het kan zijn dat je uit een ander land komt dan de meeste mensen in het land waar je woont. In dat geval heb je het recht je eigen taal te spreken en je eigen cultuur en geloof te beleven. De overheid moet ervoor zorgen dat dit kan. Als je er anders uitziet of thuis een andere taal spreekt, moet je hetzelfde behandeld worden als alle andere kinderen.

31

SPELEN EN VRIJE TIJD

Je hebt als kind recht op vrije tijd en rust. Je moet in je vrije tijd kunnen spelen en dingen doen die je leuk vindt. De overheid moet ervoor zorgen dat er in iedere buurt veilige speelplekken zijn en dat je de mogelijkheid hebt om naar een museum te gaan of een theater te bezoeken.

32

GEEN KINDERARBEID

Je mag geen werk doen dat gevaarlijk of schadelijk is voor je gezondheid of ontwikkeling. Ook mag je niet werken als je daardoor niet naar school kan. Landen moeten duidelijke regels maken over hoe oud je moet zijn om betaald werk te mogen doen en hoeveel uur per dag je dan mag werken. In Nederland mag je bijvoorbeeld vanaf je 13e werken buiten schooltijd. Hier zijn wel speciale regels voor.

33

GEEN DRUGS

Ieder kind moet beschermd worden tegen drugsgebruik. Ook mag je niet worden ingezet voor het maken en verkopen van drugs.

34

GEEN SEKSUEEL MISBRUIK

Mensen mogen jou niet tot seks dwingen of op je inpraten totdat je het doet. Dat heet seksueel misbruik en dat is verboden. Je moet daartegen worden beschermd en als je dit toch overkomt, moet je goede hulp krijgen. Het is ook verboden om geld te verdienen aan kinderen die gedwongen worden seks te hebben. Dat heet kinderprostitutie. Er mogen geen foto's of films van jou gemaakt worden die met seks te maken hebben. Dat heet kinderpornografie. Mensen die dit toch doen, moeten daarvoor gestraft worden.

35

GEEN KINDERHANDEL

Je mag als kind niet worden ontvoerd, verhandeld of verkocht. Soms worden kinderen die zijn geboren in arme families of zijn weggelopen van huis naar een ander land gebracht en gedwongen daar te werken. Dit heet kinderhandel en dat is verboden. De overheid moet je hiertegen beschermen. Landen moeten regels maken en met elkaar samenwerken om kinderhandel te voorkomen.

36

GEEN UITBUITING

Je hebt het recht op bescherming tegen alle vormen van uitbuiting. Dat betekent dat anderen jou niet mogen gebruiken voor dingen die schadelijk voor je zijn.

37

OPSLUITEN VAN KINDEREN

Als je iets doet wat niet mag, heb je recht op hulp van een advocaat die voor jouw rechten opkomt. Je mag niet zomaar worden opgesloten in de gevangenis. Het opsluiten van kinderen is een uitzondering en mag alleen als een kinderrechter besluit dat het niet anders kan. En als het al moet, dan moet dat op een speciale plek gebeuren, zoals een jeugdgevangenis. Als je tijdelijk bent opgesloten, moet je goed en respectvol behandeld worden. Ook moet je onderwijs krijgen, contact hebben met je familie en bezoek kunnen ontvangen. Het is verboden om kinderen de doodstraf of een levenslange gevangenisstraf te geven.

38

BESCHERMING TEGEN OORLOG

Als er in een land oorlog is, heb je als kind recht op extra bescherming en zorg. Voor kinderen die jonger zijn dan vijftien jaar is het verboden om mee te vechten in het leger. Kinderen die als soldaat meedoen aan een oorlog, worden hier meestal toe gedwongen.

39

ZORG VOOR SLACHTOFFERS

Als je slachtoffer bent van geweld, oorlog, mishandeling, seksueel misbruik, verwaarlozing of uitbuiting heb je recht op goede hulp. Je moet geholpen worden om weer verder te kunnen met je leven.

40

KINDERSTRAFRECHT

Als je iets doet wat volgens de wet verboden is, dan kan je daarvoor een straf krijgen van de rechter. Maar alleen een straf die bij jou als kind past. Dit betekent dat de rechter rekening moet houden met je leeftijd. Ook heb je recht op hulp van iemand die de wet goed kent, zoals een advocaat. Het is belangrijk dat je na je straf weer goed verder kunt leven.

41

BETERE REGELS

Het kan zijn dat in de wet van een land regels zijn afgesproken die nog beter zijn voor kinderen dan de regels in het Kinderrechtenverdrag. In dat geval gaan die betere regels voor.

42

INFORMATIE OVER KINDERRECHTEN

Als je niet weet wat je rechten zijn, kun je ook niet voor je rechten opkomen. Daarom moeten jij maar ook je ouders informatie krijgen over kinderrechten. De overheid moet ervoor zorgen dat iedereen weet dat het Kinderrechtenverdrag bestaat en welke kinderrechten er zijn.

43

TOEZICHT

Het Kinderrechtencomité controleert of de landen die beloofd hebben zich aan de kinderrechten te houden, dit ook echt doen. In dit Kinderrechtencomité zit een groep mensen die veel weten over kinderrechten.

44

VERSLAG UITBRENGEN

Alle landen die beloofd hebben zich aan de kinderrechten te houden, schrijven elke vijf jaar een rapport aan het Kinderrechtencomité. In dit rapport staat hoe het gaat met de kinderrechten in hun land. Als het niet goed gaat met de kinderrechten in een land, vertelt het Kinderrechtencomité hoe het beter kan.

45

ORGANISATIES VOOR KINDEREN

Organisaties die met en voor kinderen werken, moeten er goed op letten dat kinderen krijgen waar ze recht op hebben. Ze mogen naar het Kinderrechtencomité schrijven over hoe het gaat met de kinderrechten in een land. Ook mogen kinderen hun mening geven en met het Kinderrechtencomité gaan praten.

46

REGELS KINDERRECHTENVERDRAG

In de laatste artikelen van het Kinderrechtenverdrag staan regels over het verdrag zelf. Er staat bijvoorbeeld dat alle landen ervoor mogen kiezen om lid te worden, wanneer het verdrag in werking treedt en welke procedure geldt om veranderingen aan te brengen. Kinderrechten moeten net als kinderen beschermd worden.

HEB JE VRAGEN OVER KINDERRECHTEN?

Alle kinderen hebben rechten. Jij dus ook. Zo heb je het recht om veilig op te groeien, recht op onderwijs en recht op medische zorg. Deze en andere kinderrechten staan in het Kinderrechtenverdrag. Kinderrechten zijn afspraken over hoe we met kinderen moeten omgaan. Maar helaas worden niet alle afspraken nagekomen. Vooral kwetsbare kinderen zoals kinderen die opgroeien in armoede, kinderen met een handicap of kinderen in jeugdhulpinstellingen, lopen hierdoor gevaar. De Kinderrechtenhelpdesk van Defence for Children komt op voor de rechten van alle kinderen. Hier beantwoorden we niet alleen jouw vragen, maar ook die van ouders, advocaten en hulpverleners. We doen ons uiterste best iedereen zo goed mogelijk verder te helpen. Ook als blijkt dat er voor een grotere groep kinderen iets niet goed geregeld is. In dat geval doen wij extra onderzoek en proberen we de regels aan te passen. Heb je een vraag over kinderrechten?

Bel dan met de Kinderrechtenhelpdesk via het nummer 071 5160980 of kijk op www.kinderrechten.nl. Wij helpen je graag verder!

Kinderrechten.nl